

WOJEWODA ŚLĄSKI

NPII.4131.1.222.2026

Katowice, dnia 2 kwietnia 2026 r.

Rada Gminy Buczkowice

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE

Na podstawie art. 91 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 z późn. zm.)

stwierdzam nieważność

uchwały Nr XXI/130/26 Rady Gminy Buczkowice z dnia 25 lutego 2026 r. w sprawie Regulaminu przyznawania uczniom uzdolnionym stypendiów w gminie Buczkowice, w całości, jako sprzecznej z art. 90t ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2025 r. poz. 881 z późn. zm.), dalej jako „ustawa”, w związku z art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78 poz. 483 z późn. zm.), dalej jako „Konstytucja RP”.

Uzasadnienie

W dniu 25 lutego 2026 r. Rada Gminy Buczkowice podjęła uchwałę Nr XXI/130/26 w sprawie Regulaminu przyznawania uczniom uzdolnionym stypendiów w gminie Buczkowice, dalej jako "uchwała". Wskazana uchwała została doręczona organowi nadzoru w dniu 3 marca 2026 r.

W podstawie prawnej uchwały wskazano m.in. art. 18 ust. 2 pkt 14a, art. 40 ust. 1, 41 ust. 1 i art 42 ustawy o samorządzie gminnym oraz art. 90t ust. 4 ustawy o systemie oświaty.

W toku badania legalności przedmiotowej uchwały organ nadzoru uznał, iż uchwała podjęta została z istotnym naruszeniem prawa.

Zgodnie z przepisem art. 90t ust. 1 ustawy *jednostki samorządu terytorialnego mogą tworzyć regionalne lub lokalne programy: 1) wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży; 2) wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży*. Z kolei art. 90t ust. 4 ustawy stanowi, że w przypadku przyjęcia programów, o których mowa w ust. 1, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego określa szczegółowe warunki udzielania pomocy dzieciom i młodzieży pobierającej naukę na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego bez względu na miejsce zamieszkania, formy i zakres tej pomocy, w tym stypendia dla uzdolnionych uczniów oraz tryb postępowania w tych sprawach, uwzględniając w szczególności przedsięwzięcia sprzyjające eliminowaniu barier edukacyjnych, a także osoby lub grupy osób uprawnione do pomocy oraz potrzeby edukacyjne na danym obszarze.

Wskazać należy, że uwzględniając procedurę przewidzianą w art. 90t ust. 1 pkt 2 ustawy Rada Gminy Buczkowice w pierwszej kolejności przyjęła w dniu 24 września 2025 r. uchwałę Nr XVI/95/25 w sprawie utworzenia lokalnego programu wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży. W następstwie przyjęcia powyższego aktu oraz w celu jego realizacji, Rada na sesji w

dniu 25 lutego 2026 r. podjęła odrębną uchwałę Nr XXI/130/26, ustalając regulamin przyznawania uczniom uzdolnionym stypendiów w gminie Buczkowice.

Rada Gminy Buczkowice na mocy § 1 uchwały przyjęła „Regulamin przyznawania uczniom uzdolnionym stypendiów w gminie Buczkowice”, który stanowi załącznik do uchwały, dalej jako „Regulamin”.

Organ nadzoru wskazuje, że przedmiotowa uchwała stanowi akt prawa miejscowego, a organ wykonujący kompetencję prawodawcy zawartą w upoważnieniu ustawowym jest obowiązany działać ściśle w granicach tego upoważnienia. W państwie prawa organy władzy publicznej działają w granicach i na podstawie prawa. Z konstytucyjnej zasady praworządności (art. 7 Konstytucji RP) wynika, że zadania i kompetencje, sposób ich wykonania oraz więzi między podmiotami administracji publicznej są uregulowane prawnie. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, realizując przysługujące mu kompetencje powinien ściśle uwzględniać wytyczne zawarte w upoważnieniu kompetencyjnym. Przekroczenie kompetencji lub jej niewypełnienie przez radę przy podejmowaniu uchwały powinno być traktowane jako istotne naruszenie prawa, skutkujące nieważnością uchwały odpowiednio: w zakresie, w którym przekroczono przyznane kompetencje albo w całości. Powyższe stanowisko organu nadzoru potwierdza uzasadnienie wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego oz. we Wrocławiu z dnia 14 kwietnia 2000 r. (sygn. akt I SA/Wr 1798/99, publ. Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych), w którym stwierdzono, iż opierając się na konstrukcji wad powodujących nieważność można wskazać rodzaje naruszeń przepisów, które trzeba zaliczyć do istotnych, skutkujących nieważnością uchwały organu gminy. Do nich należy naruszenie przepisów wyznaczających kompetencję do podejmowania uchwał, podstawy prawnej podejmowania uchwał, przepisów prawa ustrojowego, przepisów prawa materialnego – przez wadliwą ich wykładnię – oraz przepisów regulujących procedurę podejmowania uchwał.

Rada Gminy Buczkowice, jak wynika z treści § 1 ust. 2, § 2, § 3 i § 4 Regulaminu, ustaliła szczegółowe warunki udzielania pomocy uzdolnionym uczniom, formy i zakres tej pomocy. Z kolei na mocy § 5 Regulaminu podjęła próbę określenia trybu postępowania w sprawie udzielenia tego stypendium, ograniczając się wyłącznie do postanowienia, że *Warunkiem przyznania stypendium jest złożenie przez opiekuna prawnego ucznia do Wójta Gminy Buczkowice wniosku w terminie do 20 sierpnia roku, w którym zakończył się rok szkolny, w którym uczeń spełnił warunki uprawniające do otrzymania stypendium.*

W ocenie organu nadzoru w kwestionowanej uchwale Rada Gminy Buczkowice nie wypełniła w pełni delegacji ustawowej określonej w art. 90t ust. 4 ustawy o systemie oświaty, bowiem nie określiła kompleksowo trybu postępowania w zakresie przyznania stypendium. Wskazany przepis ustawy nakłada na organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego obowiązek wskazania w uchwale *trybu postępowania*. Zdaniem organu nadzoru w przypadku przyznawania stypendium pieniężnego, przez *tryb postępowania* należy rozumieć jako uregulowanie w uchwale kolejności działań, czyli procedury, według której będzie przebiegało postępowanie od momentu złożenia wniosku przez opiekuna prawnego ucznia do Wójta Gminy o przyznanie stypendium aż do etapu wypłaty tej pomocy materialnej. W przedmiotowym Regulaminie nie określono jednoznacznie reguł postępowania, a to znaczy: kto podejmuje decyzję o przyznaniu stypendium, czy jest ona ostateczna, w jakim czasie (terminie) od dnia złożenia wniosku zapadnie decyzja o przyznaniu stypendium, w jaki sposób i do kiedy jest wypłacane to świadczenie pieniężne oraz czy należy ewentualnie złożyć dokumenty potwierdzające osiągnięcia uzdolnionego ucznia. Organ nadzoru stoi na stanowisku, że w podjętej uchwale nie określono prawidłowo i całościowo trybu postępowania, co powoduje, że Rada Gminy Buczkowice w sposób nieprawidłowy wypełniła delegację ustawową określoną w art. 90t ust. 4 ustawy o systemie oświaty. Działanie takie należy uznać za sprzeczne z przepisem art. 90t ust. 4 ustawy w zw. z art. 7 Konstytucji RP. Niewypełnienie delegacji ustawowej stanowi podstawę do stwierdzenia nieważności przedmiotowej uchwały w całości. Na marginesie należy dodać, że w konsekwencji - mając na uwadze powyższe uwagi - brak wyżej wskazanych elementów trybu postępowania sprawia, że uchwała jest niemożliwa do stosowania.

Pismem z dnia 31 marca 2025 r. (znak: SSiBR.0711.8.2026) Zastępca Wójta, działająca z upoważnienia Wójta Gminy Buczkowice złożyła wyjaśnienia w zakresie stwierdzonych przez

organ nadzoru uchybień w podjętej uchwale. Z treści wyjaśnień wynika, iż „Rada Gminy, działając na podstawie art. 90t ust. 4 ustawy o systemie oświaty, określiła elementy o charakterze materialnoprawnym, tj. warunki przyznania stypendium, jego formy oraz zakres, a także wskazała sposób wszczęcia postępowania poprzez złożenie wniosku. Natomiast szczegółowy przebieg postępowania, sposób dokumentowania uprawnień do stypendium, oraz sposób zakończenia postępowania, wynika z przepisów powszechnie obowiązujących i nie może być dowolnie modyfikowany przez organ stanowiący. Przyjęcie odmiennego stanowiska prowadziłoby do nieuprawnionego wkraczania przez Radę Gminy w materię ustawową oraz naruszenia zasady legalizmu wyrażonej w art. 7 Konstytucji RP.

W konsekwencji należy uznać, że uchwała w sposób prawidłowy realizuje delegację ustawową, a brak szczegółowego powtórzenia elementów procedury administracyjnej nie stanowi jej naruszenia. Wskazany w przywołanym na wstępie zawiadomieniu zarzut niewypełnienia delegacji ustawowej określonej w art. 90t ust. 4 ustawy o systemie oświaty jest więc niezasadny”.

Organ nadzoru stoi na stanowisku, że ustawodawca w art. 90t ust. 4 wyraźnie określa zakres upoważnienia dla organu stanowiącego i wyznacza obszar spraw przekazanych do unormowania w drodze aktu prawa miejscowego, w tym również tryb postępowania w sprawach udzielania pomocy dzieciom i młodzieży. Działając w oparciu o normę kompetencyjną określoną w art. 90t ust. 4 ustawy rada gminy jest uprawniona i zarazem zobowiązana do określenia trybu postępowania w przedmiocie udzielenia stypendium, o którym mowa w przedmiotowej uchwale. Co prawda ustawodawca nie precyzuje przy tym, co należy przez tryb postępowania rozumieć i nie stanowi także wprost o tym, że ma zastosowanie kodeks postępowania administracyjnego, to należy zwrócić uwagę także na regulacje ustawy dotyczące trybu przyznawania świadczeń o charakterze socjalnym, o których mowa w art. 90n ustawy. W myśl art. 90n ust. 1 ustawy w sprawach świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym wydaje się decyzje administracyjne, a zatem brak w tym przypadku wątpliwości, że mają zastosowanie przepisy kodeksu administracyjnego. Z kolei w przypadku regulacji art. 90t ust. 4 ustawodawca nie postanowił w ustawie, że w sprawach przyznawania tejże pomocy również wydaje się decyzję administracyjną. Nie uregulowała również tej kwestii Rada Gminy Buczkowice w przedmiotowej uchwale. Zatem pominięcie w postanowieniach uchwały regulacji odnoszących się do trybu postępowania w sprawie przyznania uczniom uzdolnionym stypendiów powoduje, iż tryb ten – wbrew wytycznym wynikającym bezpośrednio z treści art. 90t ust. 4 ustawy – nie został w sposób czytelny uregulowany. Nie odwołano się także w treści uchwały, że przyznawanie stypendiów odbywa się w trybie postępowania administracyjnego. W konsekwencji organ nadzoru uznał, że niewypełnienie delegacji ustawowej w zakresie dotyczącym ustalenia w uchwale trybu postępowania stanowi podstawę do stwierdzenia nieważności przedmiotowej uchwały w całości.

Mając na uwadze powyższe, w ocenie organu nadzoru wyjaśniania przesłane do organu nadzoru w dniu 31 marca 2026 r., nie zasługują na uwzględnienie.

Powyżej opisane uchybienie należy zaliczyć do kategorii istotnych naruszeń prawa. Za istotne naruszenie prawa uznaje się uchybienie prowadzące do skutków, które nie mogą być tolerowane w demokratycznym państwie prawnym. Istotne naruszenie prawa powoduje, że akt pozostaje w wyraźnej sprzeczności z określonym przepisem prawnym, a sprzeczność ta jest oczywista, bezpośrednia, i wynika wprost z porównania treści przepisu z ocenianą regulacją. Chodzi tu o wady kwalifikowane, z powodu których cały akt lub jego część nie powinien wejść w ogóle do obrotu prawnego. W takiej sytuacji konieczne jest stwierdzenie nieważności aktu, czyli jego wyeliminowanie z obrotu prawnego z mocą *ex tunc*, co powoduje, że dany akt, czy jego część nie wywołuje skutków prawnych od daty jego podjęcia (zob. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 7 marca 2017 r., sygn. akt II SA/Wa 2197/16, wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Olsztynie z dnia 24 stycznia 2019 r., sygn. akt II SA/OL 859/18, wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku z dnia 9 stycznia 2019 r., sygn. akt II SA/Gd 693/18; CBOSA).

Przepis art. 91 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym stanowi, iż uchwała lub zarządzenie organu gminy sprzeczne z prawem są nieważne. O nieważności uchwały lub zarządzenia w całości lub w części orzeka organ nadzoru w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia doręczenia uchwały lub zarządzenia, w trybie określonym w art. 90.

Mając powyższe na uwadze, stwierdzenie nieważności uchwały Nr XXI/130/26 Rady Gminy Buczkowice z dnia 25 lutego 2026 r. w sprawie Regulaminu przyznawania uczniom uzdolnionym stypendiów w gminie Buczkowice - w całości, należy uznać za uzasadnione i konieczne.

Pouczenie

Stwierdzenie nieważności uchwały, zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

Na niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze służy skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach, za pośrednictwem Wojewody Śląskiego, w terminie 30 dni licząc od dnia doręczenia rozstrzygnięcia.

Z upoważnienia Wojewody Śląskiego

Iwona Andruszkiewicz

Wydział Nadzoru Prawnego - Zastępca Dyrektora

Wydziału Nadzoru Prawnego